



การดำเนินงานด้านการบัญชี

ลักษณะและขนาดของกิจการ โรง เลื่อย

ปัจจัยในการดำเนินงานที่จะมีผลต่อประสิทธิภาพและผลการดำเนินงาน นอกจากจะมีปัจจัยทางด้านเงินทุน วิธีการดำเนินงาน วิธีการควบคุมต่าง ๆ และทรัพยากรทางด้านคนแล้ว ยังมีปัจจัยอีกปัจจัยหนึ่งที่จะมีผลต่อประสิทธิภาพและผลการดำเนินงานของกิจการได้ ปัจจัยนั้นก็ คือ ลักษณะและขนาดของกิจการ ซึ่งในแง่ของกิจการ โรง เลื่อยปัจจัยนี้ก็มีผลต่อการดำเนินงาน เช่นเดียวกับกิจการอื่น ๆ ดังนั้นเพื่อประกอบการพิจารณาประสิทธิภาพและผลการดำเนินงานของ กิจการ โรง เลื่อย ผู้เขียนจะขอกล่าวถึงลักษณะและขนาดของกิจการ โรง เลื่อย โดยจะพิจารณาถึง ลักษณะการดำเนินงาน ส่วนขนาดนั้นจะพิจารณาในแง่ลักษณะประเภทและกำลังการผลิตของ เครื่อง สกรที่ใช้ประกอบการ โดยจะแยกพิจารณา โรง เลื่อย เป็นแห่ง ๆ เรียงตามลำดับดังต่อไปนี้

โรง เลื่อยตัวอย่างที่ 1

ลักษณะเป็นโรง เลื่อยขนาดกลาง เครื่องสกรใช้ไฟฟ้า มีทุนจดทะเบียน 2,800,000.- บาท มีคนงานจำนวน 46 คน แหล่งวัตถุดิบ (ไม้ท่อน) โดยมากจะสั่งซื้อจากทางภาคใต้ และบาง ส่วนจะซื้อจากป่าไม้กาญจนบุรีและพ่อค้าไม้ท่อนอื่น ๆ โรง เลื่อยนี้ตั้งอยู่ในย่านชุมชน และมีร้านค้า ไม้แปรรูปเป็นของตนเอง 1 ร้าน อยู่ในจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งการผลิตของ โรง เลื่อยนี้โดยส่วนใหญ่จะผลิตไม้ประเภทไม้เนื้ออ่อน มีกำลังการผลิตไม้แปรรูป 1,125 ลูกบาศก์เมตรต่อเดือน

โรง เลื่อยตัวอย่างที่ 2

ลักษณะเป็นโรง เลื่อยขนาดกลาง เครื่องสกรใช้ไฟฟ้า มีทุนจดทะเบียน 2,000,000.- บาท คนงานมีจำนวน 40 คน เป็นกิจการที่ซื้อกิจการต่อจากผู้อื่น เพิ่งจะเริ่มก่อตั้งเมื่อเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2520 มีแหล่งวัตถุดิบ (ไม้ท่อน) ซื้อจากป่าไม้อำเภอศรีสวัสดิ์ และลูกข่าง จากบริษัทกาญจนบุรีหาไม้ จำกัด ไม้ที่ผลิตได้จะขายให้กับลูกค้าในจังหวัดกรุงเทพฯ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม สมุทรสงคราม สุพรรณบุรี ฉะเชิงเทราและราชบุรี ไม้ที่ผลิตส่วนใหญ่ จะเป็นพวกไม้เนื้อแข็ง โรง เลื่อยมีกำลังการผลิตไม้แปรรูป 1,350 ลูกบาศก์เมตรต่อเดือน

โรงเลื่อยตัวอย่างที่ 3

ลักษณะเป็นโรงเลื่อยขนาดเล็ก เครื่องจักรใช้น้ำมัน มีทุนจดทะเบียน 1, 500, 000. - บาท คนงานจำนวน 12 คน แหล่งวัตถุดิบ (ไม้ท่อน) ชื้อจากบริษัทบ่อพลอยศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี พ่อค้าไม้ท่อนและบริษัทกาญจนบุรีท่าไม้ จำกัด เป็นโรงเลื่อยที่ผลิตไม้แปรรูปไว้เป็นสินค้าคงคลังเป็นจำนวนน้อย จะแปรรูปไม้ต่อเมื่อมีลูกค้ามาสั่งซื้อไม้แปรรูป และถ้าทางโรงเลื่อยไม่มีสินค้าคงคลังตามที่ลูกค้าต้องการก็จะทำการผลิตไม้ชนิดและขนาดนั้น ๆ ขึ้นมา การจำหน่ายไม้แปรรูปก็จะทำการจำหน่ายเองที่โรงเลื่อยมีกำลังการผลิตไม้แปรรูป 330. 54 ลูกบาศก์เมตรต่อเดือนหรือประมาณ 1-2 ท่อน

โรงเลื่อยตัวอย่างที่ 4

ลักษณะเป็นโรงเลื่อยที่มีขนาดใหญ่ เครื่องจักรใช้ไฟฟ้า มีทุนจดทะเบียน 2, 000, 000. - บาท คนงานมีจำนวน 230 คน แหล่งวัตถุดิบ (ไม้ท่อน) ชื้อจากการประมูลไม้ท่อนในเขตจังหวัดกาญจนบุรี และรับช่วงต่อจากองค์การทหารผ่านศึก การผลิตจะใช้เครื่องมือเครื่องจักรเข้ามาช่วยเป็นส่วนใหญ่ เช่น การยกไม้ท่อน หรือไม้แปรรูปก็จะใช้ปั้นสั่นในการยก เป็นต้น โรงเลื่อยมีรถยนต์ รถลาก เครื่องจักรต่าง ๆ ที่ใช้ในการตัดไม้และชักลากไม้ออกจากป่าเอง ซึ่งในบางครั้งก็ทำการรับจ้างตัดและชักลากไม้ออกจากป่าให้กับโรงเลื่อยหรือลูกค้าอื่นด้วย มีกำลังการผลิตไม้แปรรูป 10, 500 ลูกบาศก์เมตรต่อเดือน

โรงเลื่อยตัวอย่างที่ 5

ลักษณะเป็นโรงเลื่อยขนาดกลาง เครื่องจักรใช้ไอน้ำ (Steam Boiler) มีทุนจดทะเบียน 2, 000, 000. - บาท คนงานมีจำนวน 50 คน แหล่งวัตถุดิบคือเป็นลูกช่วงองค์การทหารผ่านศึก บริษัทท่าไม้จังหวัด องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.) และพ่อค้าในท้องที่ โรงเลื่อยมีร้านค้าจำหน่ายไม้แปรรูปของตนเองอยู่ที่กรุงเทพฯ ดังนั้นไม้แปรรูปส่วนใหญ่จะผลิตป้อนให้กับร้านค้าของตนเอง และมีบางส่วนที่ขายให้กับลูกค้าในเขตจังหวัดใกล้เคียงและในจังหวัดกาญจนบุรี โรงเลื่อยมีกำลังการผลิตไม้แปรรูป 1, 200 ลูกบาศก์เมตรต่อเดือน

ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิต

ในด้านการผลิต (แปรรูป) ก่อนที่จะได้สินค้าสำเร็จรูปไม้แปรรูปนั้นจะมีค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เกิดขึ้น และในช่วงระหว่างการผลิตก็จะมีค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เกิดขึ้นอีก ค่าใช้จ่ายเหล่านี้จะรวมกันเป็นต้นทุนการผลิตของสินค้าสำเร็จรูป (ไม้แปรรูป) กล่าวคือต้นทุนการผลิตนี้สามารถแบ่งตามช่วงที่เกิดขึ้นได้ 2 ประเภทคือ

1. ต้นทุนค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นก่อนการผลิต
2. ต้นทุนค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นระหว่างการผลิต

ต้นทุนค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นก่อนการผลิต

ในการผลิตหรือแปรรูปไม้ ก่อนที่จะทำการแปรรูปนั้นก็จะมีค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เกิดขึ้นดังนี้ คือ

1. วัสดุทางตรง (Direct Material) คือต้นทุนค่าวัสดุที่ซื้อเข้ามาเพื่อใช้ในการผลิต ซึ่งในลักษณะกิจการโรงเลื่อยค่าวัสดุทางตรง ก็คือค่าซื้อไม้ท่อน

2. ค่าแรงทางตรง (Direct Labor) คือค่าใช้จ่ายแรงงานต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ค่าใช้จ่ายส่วนนี้จะเกิดขึ้นในกรณีที่โรงเลื่อยทำการตัด ชักลากไม้ท่อนออกจากป่าเอง ค่าแรงส่วนนี้จะเป็ค่าแรงงานของพนักงานที่เข้าไปทำการตัด ชักลากไม้ท่อนในป่าโดยตรง

3. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในกรณีที่โรงเลื่อยทำการตัด ชักลากไม้ท่อนจากป่าเอง ค่าใช้จ่ายอื่นที่เกิดขึ้นมีดังนี้คือ

3.1 ค่าทำทาง ในกรณีที่โรงเลื่อยได้สัมปทานป่าไม้ที่ทางโรงเลื่อยประมูลได้โดยมากป่าไม้เหล่านี้จะยังไม่มีคนเข้าไปสู่ป่า ดังนั้นทางโรงเลื่อยจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการทำทางเพื่อให้รถและคนสามารถเข้าไปทำการตัดไม้และชักลากไม้ออกจากป่าได้

3.2 ค่าภาคหลวง คือค่าธรรมเนียมที่ผู้ทำไม้จะต้องเสียให้กับกรมป่าไม้

3.3 ค่าน้ำมันหล่อลื่น ในการตัด ชักลากไม้ท่อนจำเป็นต้องใช้รถยนต์ และเครื่องมือต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นต้องใช้น้ำมันหล่อลื่นเพื่อให้เครื่องจักรต่าง ๆ และรถยนต์สามารถใช้ในการทำงานได้

3.4 ค่าซ่อมแซมยานพาหนะและเครื่องจักร การนำเอารถยนต์และเครื่องจักรมาใช้ในการตัด ชักลากไม้ก่อนออกจากป่านั้น จะต้องมีปัญหาเกี่ยวกับการชำรุดเสียหายของยานพาหนะและเครื่องจักรอุปกรณ์ต่าง ๆ ดังนั้นเพื่อให้อุปกรณ์เหล่านี้มีสภาพที่สามารถใช้ในการปฏิบัติงานได้ จึงจำเป็นต้องมีการซ่อมแซมและดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพดี

3.5 ค่าธรรมเนียมและใบอนุญาต เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการขออนุญาตทำการตัด ชักลากไม้และเคลื่อนย้ายไม้ก่อนออกจากป่ามายัง โรงเลื่อย

3.6 ค่าจ้างชัก-ลากไม้ เมื่อทำการตัดไม้ก่อนเรียบร้อยแล้ว ก็จะต้องนำไม้มาที่โรงเลื่อยเพื่อทำการแปรรูป ซึ่งการนำมานี้สามารถทำได้โดยทางโรงเลื่อยอาจจะทำการชักลากออกจากป่าเอง หรืออาจจะทำการว่าจ้างกิจการที่รับทำการชักลากไม้ออกจากป่ามายังโรงเลื่อยก็ได้

3.7 ค่าใช้จ่ายในป่า เป็นค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างทำการตัดไม้ก่อน จนกระทั่งชักลากออกจากป่า

3.8 ค่าขนส่ง ในกรณีที่โรงเลื่อยไม่ได้ทำการตัดและชักลากไม้เอง โดยโรงเลื่อยซื้อไม้ก่อนจากพ่อค้าไม้ ทางพ่อค้าไม้เป็นผู้นำไม้มาส่งถึง โรงเลื่อย ก็จะคิดค่าขนส่งกับทางโรงเลื่อย

ต้นทุนค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นระหว่างการผลิต

นอกจากต้นทุนค่าใช้จ่ายดังกล่าวข้างต้นแล้ว เมื่อทำการผลิต แปรรูป ก็จะมีต้นทุนค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นระหว่างการผลิตดังนี้

1. ค่าแรงทางตรง (Direct Labor) เป็นค่าแรงที่เกิดขึ้นในการแปรรูป เช่น เงินเดือนของคนตีหน้าไม้ นายม้า เป็นต้น ซึ่งคนงานเหล่านี้จะเป็นผู้ทำหน้าที่ในการแปรรูปไม้ที่โรงเลื่อย

2. ค่าใช้จ่ายอื่น (Overhead) ที่เกิดขึ้นในการแปรรูปไม้ซึ่งมีดังนี้คือ

2.1 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ได้แก่ ค่าน้ำมันที่ใช้ในการหล่อลื่น เครื่องมือเครื่องจักร และค่าน้ำมันที่ใช้สำหรับเดินเครื่องจักร เช่น ค่าน้ำมันที่ใช้กับหม้อไอน้ำ

2.2 ค่าซ่อมแซมเครื่องจักร เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเพื่อซ่อมแซมดูแลรักษาเครื่องจักรที่ใช้ในการแปรรูปให้สามารถใช้งานได้

2.3 ค่าอบ ค่าไล่ไม้ ค่าใช้จ่ายส่วนนี้จะเกิดขึ้นในกรณีที่ลูกค้าของโรงเลื่อยต้องการให้ทำการอบไม้ หรือไล่ไม้เท่านั้น สำหรับการผลิตโดยทั่วไปแล้วทางโรงเลื่อยจะไม่อบไม้ หรือไล่ไม้ให้ถ้าลูกค้าไม่ได้สั่ง

ที่กล่าวมาข้างต้นคือ ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิตหรือแปรรูปไม้ทั้งที่เกิดขึ้นก่อนการแปรรูปไม้และระหว่างการผลิตแปรรูปไม้ เพราะฉะนั้นไม้แปรรูปที่แปรรูปเสร็จเรียบร้อยแล้วนำไปเก็บรักษาไว้ในสถานที่เก็บหรือในโกดัง จึงมีต้นทุนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ดังกล่าวรวมอยู่แล้ว

วิธีการทางบัญชีที่โรงเลื่อยใช้

เป้าหมายการดำเนินงานทางด้านธุรกิจส่วนใหญ่จะคำนึงถึงเรื่องทำกำไรให้ได้สูงสุด (Maximize Profit) ความอยู่รอด (Survival) และความเจริญเติบโต (Growth) เป้าหมายเหล่านี้จะแตกต่างกันไปแล้วแต่ลักษณะของธุรกิจหรือองค์การ นโยบาย สภาพแวดล้อม โครงสร้าง และปัจจัยอื่น ๆ กล่าวคือธุรกิจหนึ่งอาจจะต้องตั้งเป้าหมายในการดำเนินงานเพื่อให้ได้กำไรสูงสุดแต่ธุรกิจหนึ่งอาจจะต้องตั้งเป้าหมายในการดำเนินงานเพื่อความอยู่รอดโดยไม่คำนึงถึงเรื่องกำไรสูงสุดเป็นต้น แต่ในการดำเนินงานหรือองค์การนั้นจะต้องให้มีกำไรไม่ว่าจะกำหนดเป้าหมายไว้อย่างไร ทั้งนี้เพื่อนำมาใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน และปรับปรุงให้ธุรกิจหรือองค์การอยู่รอดและเจริญเติบโต ยกเว้นองค์การประเภทไม่มุ่งกำไร (Non-Profit Organization) อาทิเช่น สมาคม มูลนิธิ ฯลฯ เพราะองค์การประเภทนี้สามารถหาทุนมาใช้จ่ายในการปฏิบัติงานโดยการเรียกราย การบริจาค ความช่วยเหลือนี้ได้รับจากหน่วยงานราชการ การศีกษา กิจกรรมหรือรายการเพื่อหาทุน และอื่น ๆ แต่ธุรกิจทั่ว ๆ ไปนั้นทุนที่จะนำมาใช้จ่ายในการดำเนินงานก็คือ ทุนของผู้เป็นเจ้าของหรือทุนของผู้ถือหุ้น กำไรสะสม ฯลฯ เป็นต้น ดังนั้นเมื่อธุรกิจมีเป้าหมายและประสิทธิภาพในการดำเนินงานแล้วไม่ใช่ว่าหมายความว่า ธุรกิจนั้นจะต้องประสบความสำเร็จเสมอไปคือ มีกำไร สามารถอยู่รอด และเจริญเติบโต กล่าวคือธุรกิจอาจจะไม่ประสบความสำเร็จ หรือประสบความสำเร็จไม่เท่าที่ควร การที่ธุรกิจจะประสบความสำเร็จนอกจากจะต้องมีการกำหนดนโยบาย เป้าหมายในการดำเนินงานและประสิทธิภาพต่าง ๆ ทางด้านทรัพยากรแล้วจะต้องมีการควบคุมที่ดีและรัดกุมเพื่อทำให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น วิธีหนึ่ง

ในการควบคุมจะช่วยให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ มีประสิทธิภาพและคุ้มค่ามากที่สุดวิธีหนึ่งก็คือวิธีการทางบัญชี

ดังนั้นในบทนี้หลังจากที่ได้ทำการศึกษาถึงลักษณะและขั้นตอนการปฏิบัติงานของโรงเลื่อยในเขตจังหวัดกาญจนบุรีมาแล้วในบทต้น ๆ ผู้เขียนได้ทำการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานต่าง ๆ ทางด้านการบัญชีของโรงเลื่อยในเขตจังหวัดกาญจนบุรี โดยศึกษาเน้นหนักถึงโครงสร้างและระบบบัญชี (Accounting System) ของขั้นตอนงานดังนี้คือ

1. ขั้นตอนการซื้อวัตถุดิบ (ไม้ซุง หรือไม้ท่อน)
2. ขั้นตอนการผลิต (แปรรูป)
3. ขั้นตอนการจำหน่าย

ขั้นตอนการซื้อวัตถุดิบ (ไม้ซุง หรือไม้ท่อน)

ในการซื้อไม้ท่อนเพื่อนำมาใช้ในการแปรรูปนั้นมีการตกลงซื้อขายกันอย่างธรรมดาและการประมูลราคา แต่ส่วนใหญ่การซื้อขายจะเป็นการซื้อขายโดยการประมูลราคา เมื่อโรงเลื่อยสามารถประมูลไม้ท่อนที่ต้องการได้ ก็จะทำการตกลงเรื่องการชั่งลากขนส่งซึ่งขึ้นอยู่กับว่าจะตกลงให้ใคร เป็นผู้ชั่งลาก ถ้าเป็นไม้ขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ โรงเลื่อยก็ต้องทำการชั่งลากเอง แต่ถ้าเป็นไม้ของพ่อค้าไม้ท่อน พ่อค้าไม้ท่อนก็อาจจะชั่งลากมาให้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การตกลง การขนส่งไม้ท่อนมาจะมีใบกำกับสินค้า (Invoice) จำนวน 4 ใบ (ต้นฉบับและสำเนา) พร้อมทั้งใบเบิกทางด้วย ส่งมอบให้กับพนักงานที่ทำหน้าที่รับของของทางโรงเลื่อย เมื่อพนักงานรับของตรวจสอบไม้ท่อนว่ามีจำนวนชนิด และขนาดไม้ท่อนตรงตามใบกำกับสินค้าหรือไม่ ถ้าหากตรงตามใบกำกับสินค้าก็จะทำการเซ็นชื่อรับของในใบกำกับสินค้า และนำไม้ท่อนไปเก็บไว้ในสถานที่เก็บ และจัดส่งใบกำกับสินค้าใบที่ 1 และใบที่ 2 ไปให้พนักงานบัญชี ซึ่งพนักงานบัญชีก็จะทำการลงบัญชีเจ้าหนี้และบันทึกรายละเอียดไม้ท่อนในใบคุมสินค้าคงคลัง (Stock Card) ตามรายการในใบกำกับสินค้า ใบกำกับสินค้าใบที่ 3 ก็จะส่งคืนให้แก่พ่อค้าไม้ท่อนมาส่ง เพื่อแสดงว่าทางโรงเลื่อยได้รับไม้ท่อนไว้ถูกต้องครบถ้วนแล้ว ส่วนใบกำกับสินค้าใบที่ 4 พนักงานรับของก็จะเก็บไว้เป็นหลักฐาน เมื่อถึงกำหนดระยะเวลาชำระเงิน หรือเมื่อถูกทวงถามทางโรงเลื่อยก็จะชำระเงินให้กับพ่อค้าไม้ท่อน โดยพ่อค้าไม้ท่อนจะนำใบเสร็จรับเงินจำนวน 2 ใบ (ต้นฉบับและสำเนา) พร้อมทั้งเซ็นรับเงิน และมอบใบเสร็จรับเงินต้นฉบับให้กับทางโรงเลื่อยไว้เป็นหลักฐานการชำระเงิน ทางพนักงานบัญชีก็จะใช้ใบเสร็จรับเงินนี้เป็นเอกสารในการลงตัดบัญชีเจ้าหนี้

ขั้นตอนการผลิต

ในการผลิตหรือเลือกแปรรูปไม้หมั้น โรงเลื่อยต่าง ๆ จะทำการแปรรูปไม้ในกรณีต่อไปนี้เป็น

1. แปรรูปไม้ตามคำสั่งซื้อของลูกค้า
2. แปรรูปไม้ตามความต้องการของตลาด หรือลักษณะของไม้ท่อน

ขั้นตอนการแปรรูปไม้ตามคำสั่งซื้อของลูกค้า

กรณีที่ลูกค้ามาทำการติดต่อซื้อไม้แปรรูปจากโรงเลื่อยโดยตรงถึงชนิด ขนาดและจำนวนไม้แปรรูปแล้วพนักงานการตลาดหรือพนักงานขายก็จะจัดทำใบสั่งซื้อ (ใบ Order) จำนวน 3 ฉบับ (ต้นฉบับและสำเนา) ซึ่งระบุถึงรายละเอียดชนิดไม้ ขนาด และจำนวนไม้ที่ลูกค้าต้องการ โดยให้แผนกบัญชี 1 ฉบับ แผนกผลิต 1 ฉบับ เพื่อทำการผลิตตามรายการและเก็บไว้เองที่แผนกการตลาด 1 ฉบับ เมื่อแผนกผลิตได้รับใบสั่งซื้อแล้ว ก็จะทำการเบิกไม้ท่อนโดยทำใบเบิกวัสดุใบจำนวน 2 ฉบับ (ต้นฉบับและสำเนา) โดยให้แผนกบัญชี 1 ฉบับ เพื่อนำไปตัดรายการไม้ท่อนในใบคุมสินค้าคงคลัง (Stock Card) และบัญชีคุมสินค้า และแผนกผลิตเก็บไว้ที่แผนกเอง 1 ฉบับ ภายหลังจากทำการผลิตไม้แปรรูปได้เรียบร้อยแล้ว ทางแผนกผลิตก็จะทำใบรายการไม้แปรรูปที่ผลิตได้จำนวน 3 ฉบับ (ต้นฉบับและสำเนา) ซึ่งจะมีรายการชนิด ขนาด และจำนวนไม้ตามรายการใบสั่งซื้อที่ได้รับจากพนักงานการตลาด ใบรายการไม้แปรรูป 3 ฉบับนี้จะจัดส่งให้กับแผนกบัญชี 1 ฉบับเพื่อลงบันทึกบัญชีและลงรายการในใบคุมสินค้า (Stock Card) ให้แผนกการตลาด 1 ฉบับเพื่อทำการนำส่งสินค้าให้กับลูกค้า ส่วนอีก 1 ฉบับทางแผนกผลิตก็จะเก็บไว้เอง

ขั้นตอนการแปรรูปไม้ตามลักษณะของไม้ท่อน

กรณีนี้คือ การแปรรูปไม้โดยพิจารณาจากลักษณะของไม้ท่อน หรือความต้องการของตลาดซึ่งมีขั้นตอนดังนี้คือ เมื่อโรงเลื่อยได้ชักลากไม้มาไว้ที่โรงเลื่อยเรียบร้อยแล้ว พนักงานที่ทำหน้าที่แปรรูปไม้ หรือโดยทั่วไปเรียกว่า "หลงจู้" หรือคนตีหน้าไม้ จะทำการเบิกไม้ท่อนที่ต้องการใช้ในการแปรรูป โดยทำใบเบิกวัสดุใบจำนวน 2 ฉบับ (ต้นฉบับและสำเนา) ซึ่งจะระบุรายการชนิด ขนาด และจำนวนไม้ท่อนที่จะทำการแปรรูป ใบเบิกวัสดุใบที่ 1 จะส่งให้แผนกบัญชี เพื่อนำไปตัดรายการไม้ท่อนในใบคุมสินค้า (Stock Card) และบัญชีคุมสินค้า ส่วนอีกใบแผนกผลิตจะทำการเก็บไว้เอง เมื่อแผนกผลิตทำการเบิกไม้ท่อนมาและแปรรูปไม้เสร็จ

เรียบร้อยแล้ว แผนกผลิตก็จะทำใบรายการไม้แปรรูปที่แปรรูปแล้วจำนวน 3 ฉบับ (ต้นฉบับและสำเนา) ซึ่งจะระบุรายการชนิด ขนาด และจำนวนไม้แปรรูป โดยใบที่ 1 จะจัดส่งให้แผนกบัญชีเพื่อลงรายการบัญชีและใบคุมสินค้า (Stock Card) ใบรายการไม้แปรรูปใบที่ 2 ให้กับทางแผนกการตลาดสำหรับนำไปเสนอขาย ส่วนใบรายการไม้แปรรูปใบที่ 3 ทางแผนกผลิตก็จะเก็บไว้เอง

ขั้นตอนการตัดจำหน่ายไม้แปรรูป

เมื่อแผนกการตลาดได้รับใบแจ้งรายการไม้แปรรูปที่แผนกผลิตแปรรูปเสร็จแล้ว และแผนกการตลาดสามารถเสนอขายได้แล้วก็จะทำใบสั่งซื้อ (ใบ Order) ส่งให้แผนกบัญชี ก็จะออกใบกำกับสินค้า (ใบ Invoice) จำนวน 4 ฉบับ (ต้นฉบับและสำเนา) ให้พนักงานจัดส่งเพื่อทำการตัดไม้แปรรูปและจัดส่งให้กับลูกค้า (ซึ่งรายการไม้ที่จัดส่งนั้นอาจไม่ตรงกับรายการในใบกำกับสินค้า คือตัดไม้แปรรูปบางอย่างปนไป) เมื่อลูกค้าได้รับของก็จะทำการตรวจนับและเซ็นรับของพร้อมทั้งเก็บสำเนาไว้ 1 ฉบับ ส่วนใบกำกับสินค้าที่เหลือ 3 ฉบับก็จะส่งคืนมายังโรงเลื่อยใบกำกับสินค้าใบหนึ่งแผนกจัดส่งจะเก็บไว้เองเป็นหลักฐาน ส่วนที่เหลือ 2 ฉบับแผนกบัญชีก็เก็บไว้เพื่อลงบัญชีลูกหนี้และตัดใบคุมสินค้า (Stock Card) รายการไม้แปรรูป เมื่อถึงกำหนดชำระเงินแผนกบัญชี ก็จะออกใบเสร็จรับเงิน 2 ฉบับ (ต้นฉบับและสำเนา) ไปทำการเก็บเงินลูกค้าแล้วเซ็นรับเงินพร้อมทั้งมอบใบต้นฉบับไว้ให้กับลูกค้า ส่วนสำเนาก็จะเก็บไว้ที่แผนกบัญชีเพื่อลงตัดบัญชีลูกหนี้ ส่วนเงินก็จะฝากเข้าธนาคารและทำใบนำฝาก (Pay in) แนบไว้กับใบเสร็จรับเงิน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย